

HISTORIAE PHILOSOPHIAE EPITOME.

§. I.

*Philosophiae origo & progressus à mundo
condito usque ad Christi D. adventum.*

PHILOSOPHIA idem sonat ac STUDIOUM, seu ANO SAPIENTIAE. Sapiencia autem est / uti ex veterum sententia loquitur Tullius (a), / rerum, / divinarum, & humanarum, causarumque, quibus hae res continentur scientia. In Philosophia namque, res cùm ad Deum, tūc ad alia extra Deum posita, percinentes, rationis naturalis administricolo scilicet, exiguntur, causae quoque carundem ex principiis aut certis omnino, aut verosimili- mis admodum concinna, atque suis è legibus perfecta consecu- tione ducuntur. Ipsam hanc qui expertus, Philosophi nominantur, adpellarijone jam inde à Pithagorae modesto responso studiosius retenta: ut postea dicemus. Philosophiam ab Omnipotenti Deo numeris omnibus ab solutam sine ullo labore accepisse dicitur primus hominum parentes Adamus. Sed quum ob violatam Dei legem (ait Purchotius) (b)

(a). Lib. 2. de Offic.

(b) In Praef. ad suas Instit. Philos. ex quoniamnulla quae ad hanc primam Hist. Philosoph. partem spectant, paucis immuratis excerpimus, uti & reliqua ex operibus Brukerii, Stanlei, Klausii, aliorumque.

HISTORIA

ab eo, in quo positus erat, deliciarum horto fuisse expulsus, inter ceteras peccati poenas, quibus obnoxius esse coepit, ignorantiae tenebris traditus, in eas posteritatem secum traxit omnem. Quare nulla prope modum excellentis illius, caelestisque doni in hominum animis vestigia supererant, quum nonnulli, excussâ certorum societatis, rerum pulcherrimarum admiratione commoti, & frequenti effectuum singularium observatione, quae experientia dicitur, edocti, eam à fundamentis instaurare omni ope ac studio sunt adgressi.

3 Id autem ferè apud omnes constat, scientiae naturalis, liberaliumque artium studium in Graecia potissimum viguisse, sed quod ait Diogenes Laertius in Proemio ad vitas Philosopherum, Philosophiam in Graecia natam esse, non secùs ac homines ipsos, à vero prorsus est alienum. Nam ut omittam quod ait Josephus (c) Sethi nepotes Caelorum ordinem, ac siderum cursus observasse: „neve inventa sua ex hominum notitia dilaberentur, quum „Adamus generalem Mundi interiorum, unum incendio, diluvio alterum praedixisset, duas excitasse columnas, alteram lateritiam, „alteram lapideam, & utriusque sua inventa insculpsisse, ut si lateritia diluvio periret, superstes esset lapidea, quae hominibus „discendi copiam ficeret, : Ut haec: inquam, omittam, quae vulgo nota sunt: (quamquam Ethnicis magna ex parte fuerint i.g. nota) nemo sane inficias ibit, Hebraeorum Patriarchac duces, ut Abrahamum, Mosen, & alios, rerum naturalium scientiā fuisse informatos, non secūs ac Salomonem Judaeorum Regem, qui, ut testantur Sacrae Literae (d), disputavit super lignis à cedro, quae est in libano, usque ad hyssopum, quae egreditur de pariete, & disseruit de jumentis, & volucribus, & reptilibus, & piscibus, illud insuper ipsorum Ethnicorum testimonio certum est, Assyrios, & Chaldaeos in Astronomia cum laude fuisse versatos, invitante scilicet eos plana patentique regione, quam incolebant, ex qua siderum cursus liberè observare poterant. Hinc Tullius (e) Chaldaeos cognitione astrorum, solertiaque ingeniorum antecelluisse memorat.

4 Ab Assyris, autem, & Chaldaeis, teste Josepho (f) Arithmetica per Abrahamum translatā est ad Aegyptios, qui necessitate compulsi Geometriae pariter studuerunt: quoniam per anniversariam Nili inundationem ut Proclus refert, agrorum termini apud illos sic turbarentur, ut discerni postea sine Geometria non possent.

5 Tandem ab Aegyptiis ad Phoenices simul, & ad Graecos

PHILOSOPHIAE.

3
trajecto mari, delata est Geometria; quam videlicet in Aegyptiā didicit Thales Milesius, & in Graeciam intulit, ut narrat ipse Diogenes Laertius in ejus vita.

6 Itaque non Graecis solum acceptam referre debemus Philosophiam; sed quemadmodum apud eos extitere viri ingenio, & rerum naturalium cognitione praececellentes qui Sapientes primū, postea Philosophi sunt appellati: ita ceteris quoque nationibus sui fuerunt veritatis interpres, ac doctores: Hebreis quidem Rabbini, Babylonis, & Assyriis Chaldaei; Persis Magi; Indis Brachmanes, seu Gymnosopistae; inē & in extremis Orientis oris apud Sinas fuere disciplinarum humanarum, & liberalium Artium cultores, in quibus maximè celebratur Confucius, qui ideo Sinensis Philosophus appellatur. Item apud Aegyptios Hierophantae, apud Gallos Druidae voruerunt.

7 Praecipua autem Philosophiae gloria Graecis ideo tribuitur, quod il diligentius incubuerint in singulas illius partes, eamque in quoddam veluti corpus digestam Scriptis suis ad posteros transmiserint. Quamobrem illustriores Philosophorum sectae, de quibus mentio fit in Scholis, à Gracis sunt repetendae.

S. II.

Illustriores Philosophorum Sectae.

8 Secta autem est quedam hominum multitudo, quae ab aliis quodammodo secta & divisa certum doctrinae genus sub aliquo Duce sellatur. Hinc vel à secundo, vel à tertio nominata est secta.

9 Porro primi Graecorum Philosophi in duas sectas dividuntur, scilicet in Dogmaticam, & Academicam.

10 Secta Dogmatica eos comprehendit Philosophos, qui veritatem adsecutos esse se, saltem in pluribus, contendunt: quae iterum duplex est, Ionica, & Italica.

11 Ionicae sectae dux fuit Thales, dictus Milesius, sive quia Miletum, quae Urbs est Ioniae caput, paenam habuit; sive quia quum Phoenicia oriundus esset, inter Cives Milesios, ut quidam tradunt, fuit adscriptus. Ipsum anno primo Olympiadis 35. natum esse memorat Apollodorus apud Diogenem Laertium in ejus vita, mortuum vero anno aetatis septuagesimo. Annus autem ille primus Olympiadis 35. est 639. ante a. m. vulgarem Christianorum, & a mundo condito 3365. (*) Thalerem secuti sunt Anaximander,

(c) Lib. I. Antiqu. Judaic. ex 30 libras. p. 100.
(d) Lib. III. Reg. cap. 42. maxima pars p. 100.
(e) De Divinit. Lib. I. cap. 32. p. 100.
(f) Antiquit. Judaicar. cap. 9.

(*) Olympias spatium est quatuor annorum. Olympias prima celebata est anni mundi 3250. + 900. XX. dñi (a)

HISTORIA

4 Anaximenes, Anaxagoras, Xenophanes, Heraclitus, Democritus, & alii, qui omnes praeceptoris sui Philosophiam illustrarunt, & ad Socratem usque, ac Platonem perduxerunt.

12 Italicae princeps fuit Pythagoras Samius, qui quum Pherecydis Syri fuisset discipulus, ac Aegyptum & Babyloniam doctrinæ comparandæ gratia perlustrasset, tandem recepit se in Italiam, tempore Servii Tullii Romanorum Regis, & Crotone non longe à Tarento Philosophæ per annos circiter viginti operam navavit; indeque postea Metapontum profectus testante Justino (g) diem ibi supremum obit anno 4 Olympiadis 70. Ab eo primum Philosophi nomen usurparum est. Quippe quum per Peloponnesum transiens interrogatus esset à Leonte sycotorum, vel Phliasiorum Tyranno (erant autem Sicyon, & Phlius urbes Peloponnesi) quem se profiteretur: respondit se PHILOSOPHUM esse, hoc est, Sapientiae studium; modestiore scilicet, ad applicatione usus, inquit Diogenes Laertius in Proemio ad vias Philosophorum, ut retundaret fastum ac superbiam Graecorum, qui se Sapientes praedicabant: quia solus Deus vere Sapiens dici potest; homines vero potius Sapientiae amatores sunt nominandi, quam Sapientes.

13 Pythagoræ dogmata inter ceteros amplexi sunt Timaeus Lorenensis, Archytas Tarentinus, Philolaus Crotoniata, Parmenides, & Zeno ambo Eleatae, quorum hic Dialecticæ auctor dicitur à Diogene Laertio, ac Melissus Samius: qui omnes Physicæ seu naturali scientiae præceptuam dederunt operam ad institutionem usque veteris Academiae, cujus Princeps fuit Socrates: quo tempore Philosophi animum à rebus Physicis ad morum scientiam Socratis exemplo converterunt.

14 Sectæ Academicæ nomen suum desumpsit ab Academia hoc esse à loco nemoroso in suburbio Athenarum, siue, quem heros nobilis, Academus nomine, Philosophorum exercitationibus consecratus. Hujus sectæ Philosophi ad sensum omnem sobibabant: nihil omnino affirmabant: ipsaque rursus in veterem, medium, & novam Academiam fuit divisa.

15 Veteris Academiae Principes fuere Socrates, & ejus discipulus Plato. Unde veteres Academicæ, idem Platonici dicti sunt, ut & Sceptici seu Inquisitores: quod licet ignorantem esse veritatem arbitrarentur, tamen invenienda non desperarent: ideoque ejus inquisitioni constanter vacarent. Pyrrhonici quoque vnde sunt à Pyrrhone Academicos.

16 Socrates in Attica natus est anno 4. Olympiadis 77. Secundum Diogenem Laertium in ejus vita: hoc est anno mundi juxta calculum Usserianum 3536. Mortuus vero anno 1. Olympiadis 55 aerastris septuagesimus. Primus ille à rebus occultis, (at autem (h) & ab ipsa natura involutus, in quibus omnes ante eum

(g) Lib. XX. Historiar. cap. 4. (h) Academic. quaest. Lib. I.

PHILOSOPHIAE

3 Philosophi occupati fuerant, avocavit Philosophiam, & ad vitam communem adduxit, ut de virtutibus, & vitiis, omnino que de bonis rebus, & malis quererent: caelestia autem vel procul esse à nostra cognitione censeret, vel si maximè cogitata essent, nihil tamen ad bene vivendum conferre. Hic in omnibus fere sermonibus, qui ab iis, qui illum audierunt, perscripsi varie, & copiosè sunt, ita disputabat, ut nihil adfirmaret ipsum se, refelleret alios, nihil se scire dicere, nisi id ipsum.

17 Operam Socrati dedere Crito, Aristippus, Cebes, Xenophon, Euclides, &c. Sed inter eos omnes eminebat Plato Atheniensis, qui & Socrati in Academia successit, ejusque methodo insistens nihil adfirmabat, sed, ut ait idem Tullius (i), multa in ejus libris in utramque partem disseruntur, de omnibus queritur, nihil certi dicitur. Plato autem discipulum inter ceteros habuit Aristotelem Peripateticæ sectæ postea Principem, & sibi adversarium.

18 Post mortem Platonis, & Speusippi, ceteri Socratis successores in Academia timidam illam Philosophandi methodum abjecere: & in Dogmaticorum partes translati triplicem constituere Secam, Peripateticorum, Stoicorum, & Epicureorum.

19 Peripateticæ præceptore gloriantur Aristotele. Hic natus Scyrae opido Macedoniae circa annum mundi 3621 scilicet anno primo Olympiadis 99, patre Nicomacho, matre Phaeotide, septimum decimum annum agens Platonem auditiv. Philosophicis discipulis iplos viginti annos excultus, magistro è vivis sublato, ad Hermianum Aternensium in Mysia tyrannum se contulit Aristoteles, apud quem triennio ubi versatus fuisset, in Macedoniam ad erudiendum Alexandrum profectus, exactis cum eo annis octo, Athenas rediit: hic Xenocratem Speusippi successorem in Academia quum reperisset, Lyceum (in suburbio locus fuerat à Pericle conditus, ut lectum recens militem ipse in eo bellicis artibus instrueret) sibi delegit: qua in statione, quoniam de rebus philosophicis inambulando disseruit, factum icircò, ut Schola ab inambulandi consuetudine PERIPATETICA vocaretur.

20 Auctor est Strabo (k) & in eo mirè consentiunt Historiae Philosophiae Scriptores, Aristotelem scripta sua & Bibliothecam discipulo suo Theophrasto tradidisse, cui & Scholam reliquit. Theophrastus pariter & suos & Aristotelis libros testamento legasse Neleus Scepsio, qui tuerat illius, & Aristotelis Auditor, ut testatur Diogenes Laertius (l). Igitur Neleus Bibliothecam illam in opidum ipsius translavit, eamque haeredibus ineruditis hominibus mortiens reliquit. Illi autem ubi Attalicorum Regum, quibus Scepsis

(i) Loco sup. citat.

(k) Lib. 13. Geograph.

(l) In vita Theophrast.

HISTORIA

parebat in libris undeque ad instruendam Pergami Bibliothecam conquirendis studium intellexissent: suos ne auferrentur in terram defoderunt. ubi diu relicti ac quodammodo sepulti jacuere. Tandem ab illorum successoribus eruti sunt, humore & blattis vitiati & corrossi, ac Apelliconi Tejo, librorum magis quam scientiae studioso magna pecunia venditi. Apellicon verò, facta imperita ex-satum partium instaurazione, in nova libros transstulit exempla, quae tamen mendis adhuc plurimis, & plurimis etiam relictis lacunis, scatebant.

21 At statim post mortem Appelliconis bibliotheca illius, quae erat in Piraeo à L Sulla, ut Plutarchus in ejus vita commemorat, subducta est, ac Romanum asportata, ubi Grammaticus quiddam Tyranno, Aristotelicorum librorum usum sibi permitti petuit: eaque facultate obtentâ, plurima in his intervertit ipse, & cum Andronico quodam Rhodio exempla communicavit, à quo similiter interpolata, tandem in lucem emissa sunt. Ex quo sacris superque constat Aristotelis libros miserè foedatos esse, multisque locis hiulos, ita ut nullus pro certo adfirmare possit qualia sint verba ipsiusmet Aristotelis: quid suppleverit Appellicon, quid Tyranno & Andronicus. Qui de hoc plura velit legat Stanleyum (m). Nos ad reliqua gradum facimus.

22 Stoicorum Dux fuit Zeno Cittieus, sive è Cittio Cypri opido oriundus, qui Athenis in Porticu severioris Philosophiae dogma magna cum nominis celebritate tradebat circa Olympiadem 130.

23 Epicurei ita vocati sunt ab Epicuro hujus sectae Patrono: qui in hortis, ubi suos agebat conventus, Democriti placita, quae propria fecerat, explicabat. Obiit anno secundo Olympiadis 127, post mund. condit. 3735, quem vixisset annos 72. Epicuri Philosophiam Latinis carminibus in sex libros distributis scripsit Lucretius. Cicero duodecim annis minor. Reprehenditur Epicurus à Tullio (n) quod Logicam contempserit, multò autem maximè, quod „ex ammis hominum extraxerit radicis Religionem cum Diis immortibus: re tollens, oratione relinquens Deos, „. Unum hoc adnectimus: Epicuri Scholam serie continua & rara consensione ad Augusti aetatem usque pertinuisse quatuordecim Magistris spatium annorum 237 explentibus.

24 Interea verò Socratis methodus ab Arcesila revocata fuerat circa Olympiadem 110, unde ipse secundae, seu mediae Academicæ Princeps nominatur. Is autem Socratis opinioni hoc addidit, ut non modo nihil scrii adfirmaret cum Socrate, sed ne posse quidem rem ullam sciri contenderet. Hinc novi Academicī, iudicem Acalteptici sunt vocati, quā diceres, qui nihil omnino comprehendere se posse profliterentur.

(m) Histor. Philosoph.

(n) De Nat. Deor. Lib. I.

PHILOSOPHIAE.

25 Arcesilas suffragati sunt Lacydes, novae, seu tertiae Academicæ Author, Evander, & praecepue Carneades, qui Romæ magna cum eloquentia novorum Academicorum doctrinam explicuit, ibique discipulos habuit Clitomachum, Philonem, & Antiochum, à quibus eruditus est M. T. Cicero, qui & ipse Academicus fuit, ac Platonicae methodi strenuus adsertor.

26 Uae Philosophia Graecis Eclectica, Latinis Electiva dicitur.

QHanc philosophandi rationem Clemens Alexandrinus explicat, dum, ubi multa in laudem Philosophiae disseruerit, addit, se omnia haec in Philosophiam non Stoicam, nec Platonicam, nec Epicuream, aut Aristotelicam pronunciasse; sed quaecumque ab his sectis rectè dicta sunt, quae docent justitiam cum pia scientia, hoc totum electum, Philosophiam se adpellare ait (o). Quasi (ut subdit Stanleyus (p)) „ne nomine quidem Philosophiae dignum censeret studium eorum, qui superstitione in unius verba magistri jurare non dubitant, „. Eclectici nempè apes imitantur, quae (Senecæ sunt verba (q)) „vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt, deinde quidquid attulere disponunt, ac per favos digerant, utque Virgilius ait:

.....lquentia mella
Stipant, & dulci distendunt nebulae collas.

27 Hujus Philosophiae Princeps Potamon Alexandrinus fuit, illustresque fama nactos auditores habuit haec philosophandi ratio (neque enim Sebæ nomine isthaec philosophandi methodus venire potest). Viri etiam Sanctimonia incliti Eclecticam philosophiam studiosius propugnare contendunt, cum primis quidem Clemens Alexandrinus, & Gregorius Thaumaturgus, non alia videlicet causâ eam professi „, nisi, ut veritatem, quae in una secta reperiri non poterat, ex pluribus derivarent „, quod innuit Lactantius, affirmans unâ „, eos omnes sapientiam sibi adimere, qui sine ullo judicio inventa majorum probant, & ab aliis pecudum more

(o) Stromat. Lib. I.

(p) Hist. Phil. Tom. 2. De Eclectic. cap. 2.

(q) Epist. 85.

HISTORIA

, dicuntur; nec putant fieri posse, ut aut ipsi plus sapiant, qui
,, minores vocantur, aut illi despiciuerint, quia majores nominan-
tur (r).

(28) Sequentibus temporibus post Christi adventum doctrina Pla-
tonis ad octavum circiter Ecclesiae seculum primas semper obti-
nuit, eique plurimi SS. Patres studium, & vigilias suas consecra-
runt. Eandem inter Latinos Patres diligentissime excoluit S. Au-
gustinus, qui ut erat acerrimo ingenio, multis eam partibus illus-
travit, & ad refellendos Ethnicorum errores, adserendamque Re-
ligionis Christianae veritatem feliciter adhibuit.

(29) Quod vero Philosophiam Aristotelicam adtinet, certum
est, illam primis Ecclesiae seculis nullum unquam obtinuisse do-
minatum, quinimum SS. Patres innumeris conviciis eam derisere.
Ilos legere est apud Cl. Petavium (s) Eorum agmen ducit S. Justinus Martyr (sive quis alias Christianus Doctor, qui librum
inscripsit: *Quorundam Aristotelicorum dogmatum eversio*) Clemens
Alexandr. sequitur ita scribens. (t) „ Sed nec molestum fuerit memi-
„ nisse etiam Peripateticorum, cuiusquidem sectae qui pater est, nihil
„ de eo Patre qui est Supremus intelligens errores plurimos docet „ .
Iraeneus Lugdunensis Episcopus (u) duo ab Aristotele refutat accepta
nimurum minutiloquium, & subtilitatem, quibus Christianae Fidei
simplicitas, & candor corrumptur. Hoc ipsum in Aristotele re-
prehendunt Origenes (x), Lactantius Firmianus (o), Eusebius
Caesariensis (z), Athanasius Alexandr. Episcopus (a) Basilus
(b), Gregorius Nicenus (c), Ambrosius (d), Johann. Chrisostomus (e), Augustinus (f), Hieronymus (g) qui testatur quod
Ariana haeresis argumentacionum rivos de fontibus Aristotelis mu-
tuatur, quod & confirmat S. Ambrosius (h) inquiens: „ Sic enim
„ Arianos in perfidiam ruisse cognovimus, relinquunt Apostolum,

, se-

(r) Divin. Instit. Lib. 2. cap. 8.

(s) Theolog. Dogmat. Tom. 10 Proleg. Cap. 3.

(t) In Admonit. ad Gentil.

(u) Lib. 2. advers. Haeres. Cap. 9.

(x) Contra Celsum Lib. 12.

(y) Lib. 1. cont. Gentil. Cap. 6.

(z) Lib. XV. de Praep. Evang. Cap. 1.

(a) Dialog. 2. adv. Macedonianum.

(b) Lib. 1. cont. Eunom.

(c) Orat. 6. cont. Eunom.

(d) Lib. 1. Offic. Cap. 3.

(e) Hom. 3. in Cap. 1. Ep. ad Rom.

(f) Cont. Julian. Cap. 4. & lib. 11. cont. eund. Cap. 10. &

Lib. 2. de Doct. Christ. aliisque in locis passim.

(g) Dialog. contra Luciferianos.

(h) In Ps. 118.

PHILOSOPHIAE.

(i) sequuntur Aristotelem „ . Gregorius quoque Nazianzenus (i)
dolet irrepisse in Ecclesiam captiones sophisticas & pravum arti-
ficium Aristoteleae artis velut Aegyptiacas quasdam plagas. S. Au-
gustinus ita Pelagianos compellat (k) „ Ad hoc redacta est haere-
sis vestra, ut gemant Sedatores vestri non inveniri Dialeticos
Judices in Ecclesia de Scholis Peripateticorum à quibus possitis
absolvi „ . S. Vincentius Ferrerius querulus exclamat (l) , Aris-
totelem & Averroem fuisse phialas irae Dei projectas super aquas
sapientiae Christianae, unde factae sunt amarae, ut absynthium.
Plura qui velit, legit Cl. Guidenem Grandi. Historiam sequamur.

(30) Occidentales interea Provincias haud paulò alia rerum facies
habuit. Arabes namque sub finem octavi seculi, & noni principium
subactis antea amplissimis regionibus per Africam latè & Hispaniam
dominationem adepti, Aristotelis doctrinam ex Graeco Arabice, & ex
Arabico Latinè redditam, commentariisque illustratam exsuscitauit,
atque in scholas publicas invexerit; quae quidem ratio ipsos penè
quingentos annos tenuit, linguarum Graecae ac Latinae intelligentia
ferè conseputa. Haec philosophandi methodus per Arabes in
Hispaniam invenita ad Anglos & Gallos transmigravit, latèque dif-
fusa est, Platonis tūm facundus & uberior in sermone stylus ne-
gligi, acumen dialecticum vigere coepit, Aristotelis interpretibus
subtile, minutum, contentiosum, nimium loquax disserendi genus
studiosè consequantibus: quos inter praecipui numerantur Avicenna,
Alpharabius, Alchindus, omnium autem facile princeps Averroes,
Cordubensis, nuncupatione singulari Commentator adpellatus. Hinc
nata Philosophia disputatrix, & contentiosa, quae sermonis barba-
riem secum in Scholas invenit, & Scholastica vocata est, eo quod
in Scholis ad nostra usque tempora sit usurpata: quamvis tamen
variam diversis temporibus fortunam experta sit, de qua si lon-
gius orationem protrahere mens foret exscribenda mihi essent in-
tegra volumina Bruckerii, aliorumque aliqua tamen capita deliba-
rimus.

(31) Anno 1209. Parisiensis Concilii Decreto praecipui Aris-
totelis libri combusti sunt, & eorum lelio interdicta. Anno 1591
Franciscus Patricius Gregorio XIV. suadet ut è Scholis Christianorum
Aristotelis Philosophia tollatur. Postea vero Petrus Ramus Parisis
defendit Theses contra Aristotelis doctrinam. Dein Johann. Picus
Mirandulanus Philosophiam Pythagoricam restituere conatus est.
Besaron & Marcilius Ficinus Platonicam, Gaspar Scipio Stoi-
cam, Bernardinus Telesius illam quae Parmenidis adpellatur.

(32) Scholasticae Philosophiae Principem ali Lanfrancum Ar-
chiepiscopum Cantuariensem statuant Nonnulli, inter quos Naudaeus
à D. Johann. Damasceno primam originem reportunt, à quo ad La-
tinos

99999

(i) Orat. 26. (k) Lib. 6. cont. Julian.

(l) Apud Cl. Grandi in Daciisi adv. Philosoph. Novo Antiq.

tinos Petrum Abaelardum, hujusque discipulum Petrum Lombardum fuerit derivata. Tres in aetates dividitur, quarum prima ini-
tium sumpsi: quorundam ex sententia sub medium seculi undeci-
mi ad medium duodecimi perducta; Effloruere id temporis Abae-
lardus, Lombardus dictus Magister Sententiarum propterea quod
sententias ex antiquis Patribus collectas exposuerit. Gilbertus Por-
retanus, Petrus Comestor, & Johann. Sarisberiensis. Secunda pe-
riodus ad ann. circiter 1330 excurrit, hanc illustrarunt ingenia Al-
berti Magni, D. THOMAE AQUINATIS, & D. Bonaventurae. Tertia
tenuit dum literae artesque repararentur, qua quidem aetate clara-
ruerunt Durandus, Ochamus, Petrus de Alliaco Cardinalis.

33 Inter Scholasticos vero seu novos Peripateticos tres nume-
rantur illustriores sectae: Thomistarum nempè, Scotistarum, & Nom-
inalium. Primi ducem sequuntur D. THOMAM natum ann. 1224 in
Castro Aquino, Regulam Ordinis Praedicatorum subinde professum,
atque ob morum nitorem, doctrinaeque praestantiam Doctoris An-
gelici nuncupatione jure merito insignitum. Celebrantur Thomistas
inter Dominicus de Flandria, Franciscus Victoria, Illustrissim. Mel-
chior Cano, Dominicus Soto, Medina aliique plurimi, quos longum
esset recensere.

34 Altera Schola principem agnoscit Johannem Duns, qui
seu patria scotus fuerit, quod cognomentum & ipsi tribuitur etiam-
num, & in sectam ab eo constitutam derivatur, se Dunstonae in
Nortumbria, aut è vico Duns in Ultonia (neque enim de eo inter
Scriptores convenit) ortus, Ordinem Minorum ingressus sub exor-
dia quartidecimi seculi potissimum claruit. Ingenium subtile, &
respondens ei Sapientia Doctoris Subtilis peperit nomenclationem:
utrumque effecit, ut dum Cathedram Theologicam moderaretur
Oxonii, ejus audiendi gratia, triginta & amplius Scholarium mil-
lia confluxerint. Scotti adseclae eminuerunt Franciscus Mayronius,
qui adhuc dum supersitis Magistri doctrinam exceperat, Johann.
Ponzius, Barthol. Masrius, Martinus Meurisse, & Claud. Frassen,
celebrè Scotista anno seculi hujus undecimo, è vivis sublatus (m).

35 Tertia secta est Nominalium, qui nomina & voces objectum
esse Logicae contendebant, quorum Doctor fuit Guillelmus Ocha-
mus, natione Anglus, Ordin. Fratrum Minor., & Scotti discipulus.
Dispecuntur etiam Scholastici in Reales & Nominales. Argumentum
porro hujus discrepantiae, universalium tractatio praebevit, quum
primi, naturas universales reapse velut existere concederent, pos-
tremi non nisi in vocibus eas constitutas adfirmarent.

S. IV.

(m) Wadingus in Bibliotheca Minorum.

S. IV.

*Novatores in Philosophia, qui doctrinam
veterem suscitarunt.*

36 Circa medium decimoseptimi seculi Gallilaeus Magni Ducus
Hetruria Mathematicus egregius (n) excusso in veteratae in
Scholis consuetudinis iugo, novas vias tentavit. Hujus ves-
tigiis inherentes plurimi doctrinae praestantes Viri Mechanicam phi-
losophiam instaurarunt.

37 Petrus Gassendus Regius in Academia Paris. Matheseos Pro-
fessor natus est ann. 1562. Is Epicureae Philosophiae sistema coh-
cinnavit, iis repudiatis, quae cum Religione minus conciliari po-
tuere. Ac profecto emendata per ipsum Epicuri placita Eruditis se-
se probarunt tantopere, ut à praecellenti hoc restituente Gassendis-
tica secta fuerit exorta.

38 Quidam novum Philosophiae genus excoitarunt, Christiano-
rum compellatum. Horum è numero est Thomas Burnet in *Theoria
Telluris Sacra* ubi Mosen interpretari satagit, verum contorque-
miserrime narrationem Mosaicam. Huic adjungenda Wistonii Theo-
ria, quae tamen utraque à Viris doctis confutata fuit. Eodem per-
tinet Edmundus Dickinsonus in *Physica veteri, & nova*, Johannes Cor-
menius in *Physica ad lumen divinum reformata*. Ejus hypotheses por-
tissimum retinuit Johann. Bayerus in Op. *inscript. Ostium, &*
atrum naturae.

39 Hoc jam loco inferenda est mentio restiturae Chemicorum Phi-
losophiae eorumque qui illam à cineribus velut eruerunt, excolue-
runt, & disciplinam hanc Experimentalē reddiderunt, naturam ope-
rosè perscrutando, tentaminibus corporeas res subjiciendo, & stee-
tilibus aliorum speculationibus utilem experientiam sufficiendo. Ver-
gustissimum esse Chemiae metallurgicae originem inter alios os-
tendit Cl. Boerhaave (o). Fertur Paracelsum artem Chemicam
praincipiè apud Germanos suscitasse, unde & *Chimicorum Pater* dic-
tus est. Eam disciplinae hujus partem, quae metallurgiam complec-
titur excoluerunt post Georg. Agricolam, Lazarus Erckern, Joach.
Becher, Joann. Kunckel. *Chemiam Medicinæ, Physicaeque uti-*
lem traddiderunt Boyle, Slare, Homburg, Geoffroy, Le Mery Junior,
Hoffmannus, & hos aliquos proterens Cl. Hermannus Boerhaave.

S. V.

(n) Orsus Pisis ann. 1564.

(o) *Elem. Chem. Tom. I. Pat. I. de Histor. Artis.*